

i meget sammentrængt form fyldige og ofte detaljerede redegørelser for udviklingen som helhed og dertil lister over opmålere og korttegnere, samt over de bevarede manuskriptkort og trykte kort, ikke blot de officielle, men også publikationer fra de private søkortforlag. Tavlerne giver en god oversigt over søkorttyperne fra de første manuskriptkort til de officielle kort fra omkring år 1800.

For kartografiens historie vil værket have varig interesse.

Niels Nielsen.

F. J. Monkhouse: Landscape from the Air. Cambridge University Press, London og New York 1960. 53 s. med 52 skrå luftfotografier. 19 × 25 cm.

Fra flertallet af emnet fortolkning af luftfotografier adskiller denne lille bog sig ved at være overordentlig koncentreret og meget overskueligt opbygget. De 52 luftfotografier repræsenterer hver en landskabstype inden for følgende hovedgrupper: områder, hvor en speciel bjergart præger landskabet, tektonisk udformede landskaber, områder præget af vulkanisme, det rindende vands arbejde samt underjordisk afstrømning. Endvidere floder og floddale, glaciale landskaber, ørkener, kystlandskaber og endelig visse sølandskaber. Hvert billede med tilhørende tekst fylder en side. Teksten er for alle billeders vedkommende delt i tre dele: en kort beskrivelse, en mere omfattende analyse og til slut nogle eksempler på andre forekomster af det pågældende fænomen. Naturligvis er det begrænset, hvor dybgående analysen kan blive på en så beskeden plads, men takket være den klare opbygning af bogen vil en læser – selv med få forkundskaber – i løbet af kort tid kunne skaffe sig et udmærket indtryk af en mængde landskabsformer og deres geografiske udbredelse. Anvendelsen af skrå luftbilleder letter i høj grad tilegnelsen af stoffet, da disse billeder i modsætning til lodrette luftbilleder ikke kræver nogen oplæring i brugen.

Jens Tyge Møller.

Bradford Washburn: A New Map of Mount McKinley, Alaska. The life story of a cartographic project. Reprint from *The Geographical Review*, Vol. LI, pp. 159–186, 1 kort 1:50 000.

Kortet er udarbejdet efter schweizisk forbillede med konturlinier for hver 100 fod og med skyggetegning. Gletscher og permanente snefaner er trykt i blå, græs- og vegetationsdækkede områder i grønt og bjergene i brunt. Det fotogrammetriske arbejde er udført af Wild Heerbrugg, Ltd., Schweiz, og udtegning og trykning er foretaget på det schweiziske Forbunds Institut for Topografi, Bern-Wabern. Luftfotograferingen er foretaget af U.S.A.F. i samarbejde med Bradford Washburn.

Kortet er yderst behageligt og smukt i farverne, og indeholder meget af interesse for geomorfologen og glaciologen. Morænestrukturer er således lagt ind med en sandsignatur, og spalter i gletscherne i blå. Særlig kortlægningen af spalterne er meget værdifuld set fra et glaciologisk synspunkt. Skyggetegningen er meget skarp, og der er fremkommet et uhyre antal smalle raviner i fjeldsiderne, vel også flere og skarpere, end der svarer til de faktiske forhold på stedet. I det hele taget giver den meget skarpe skyggetegning et meget imponerende kortbillede, men vel også en noget overdreven forestilling om relieffet.

En prøve af kortet gengives med konturlinierne, inden skygningen er lagt ind, man får her et indtryk af, at der trods al den uomtvistelige dygtighed, hvormed skygningen er gjort, dog er kommet en vis subjektivitet ind i kortet; og for den, som skal arbejde med kortet i terrainet, er det vel tvivlsomt, om skyggetegningen er af så stor fordel, at det er arbejdet værd, men det ser jo kønt ud og får alle gletscherstrukturer til at fremtræde meget tydeligt.

Borge Fristrup.

Gösta H. Liljequist: Meteorologi. Generalstabens Litografiska Anstalts Förlag. Stockholm 1962. 450 s., 20 × 27 cm. Pris 117 d. kr.

Det er med stor spænding, man åbner denne første egentlige håndbog i elementær meteorologi skrevet på et nordisk sprog. Ganske vist har skandinaviske meteorologer gjort sig vidt bekendt gennem lærebøger i meteorologi, men det har gennemgående været engelske udgaver. Ifølge sagens natur må det her omtalte værk sigte mod et større publikum end egentlige fagmeteorologer – og bogen gør det uden at miste sin saglige karakter. For den fysiske geograf bliver denne meteorologi derfor en værdifuld vejleder i atmosfærens processer, og den virker lettere tilgængelig end de fleste meteorologiske lærebøger ved et behersket brug af lange teoretiske udredninger.

I det første afsnit behandles de atmosfæriske processers energikilde, strålingen, og derpå følger en gennemgang af de såkaldte hovedelementer: lufttemperaturerne, fugtigheden, trykket samt bevægelserne i atmosfæren. Forfatteren gør meget ud af definitioner og målemetoder (inclusive en omtale af apparaturet). De mange illustrationer og såkaldte principskitser letter i høj grad tilegnelsen. Elementernes globale fordelingsmønster er antydnet bl.a. på nogle løse farveplancher, men afsnittene er ret teoretiske og uden angivelse af de mange variationer jorden over. Atmosfærens termodynamik får en god behandling med speciel vægt på ligevægtsforhold og turbulens i atmosfæren.

Gennem de næste afsnit om kondensation, skyforhold og nedbørsprocesserne mærker man det nære samarbejde, forfatteren har haft med Tor Bergeron, der for snart 30 år siden fremsatte sin teori om kondensationens utilstrækkelighed som forklaring på dannelsen af regndråber.

Efter et par ret omfattende afsnit om atmosfærens elektriske og optiske forhold følger godt hundrede sider om strømninger i lufthavet, luftmasser, fronter og den globale cirkulation. Blandt andet gennemgås bølgerne på jetstrømmene, de såkaldte Rossby-Waves, samt deres afhængighed af terrænet; forfatteren påpeger bjergkædernes fjernstyring af strømninger i atmosfæren, og stiller sig derved direkte bag det ene af de modstridende synspunkter angående dette problem. I den globale cirkulation hælder forfatteren til det af Palmén fremsatte mønster, der omfatter en betydelig meridional strømning mellem ækvator og verdenskredsene (Hadleycellen). Som et helt nyt indslag fremføres en række af resultaterne fra det geofysiske år med hensyn til strømningerne over Antarktis, hvor forfatteren tidligere har arbejdet. De mange sonderinger af troposfæren synes at vise en gennemgående udstrømning af kold luft fra Antarktis i de nederste 2–3 km afløst opefter af en indstrømning af mild luft fra omgivende have